

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani. Učiteljska tiskarna, Frar čiščanska ul. 6/1. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozemce 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vsah vrst je plačati po Din 250 od petih vrst. Inseratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Tri desetletja na čelu organizacije sloven. učiteljstva.

Leta 1895. je bil izvoljen na glavni skupščini v Novem mestu tovariš Luka Jelenc predsednikom »Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev v Ljubljani« in od takrat je predsednik slovenskega organiziranega učiteljstva ves čas, tako da letos praznuje svojo tridesetletnico na predsedniškem mestu.

Pred njim so bili predsedniki tov. Srečko Stegnar, državni učitelj v Ljubljani, ki je bil izvoljen leta 1889., a se je odpovedal takoj po izvolitvi, nato dr. Tomaž Romih, ravnatelj meščanske šole v Krškem v pok. od leta 1890. do 1892., za fem Vojteh Ribnikar, nadučitelj v Dol. Logatcu od 1892. do 1895. in za njim je bil izvoljen tov. Luka Jelenc.

Le kratka je bila doba Jelenčevim prednikom na predsedniškem mestu, kajti kdor hoče vztrajati na takem mestu, mora imeti železno energijo. Prožet mora biti stanovskega duha in ljubezni do učiteljskega stanu, prožet mora biti altruističnega duha in imeti mora poseben dar organizacijskih zmožnosti, da obvlada heterogeno maso in jo pretvarja v homogeno, enotno. Treba takta, treba značaja in ieklene volje, da ga ne omajajo momentani položaji; treba pa tudi zavesti, da se s predsedstvom ne spaja samo častno mesto, temveč v prvi vrsti požrtvovalno delo za celoto in velika odgovornost. Treba je prožnega dela in neizprososti, kadar gre za dobrobit organizirane celote.

In tak je bil naš Jelenc, ko je nastopil svoje mesto — tak je še danes!

Visoko v letih, a mlad po duhu, mlad za sprejemanje novih idej in za upoštevanje novih razmer, ki nastajajo — to je ono, kar ga odlikuje najvišje in usposablja najbolj za mesto, ki ga zavzema.

S svojim pomlajenjem ni zapiral nikdar vrat pomlajenju organizacije; nasprotno, ni ga bilo zborovanja in ne prilike, da bi ne vabil stanovske omladine v tovariški krog, da bi je ne vabil k požrtvovalnemu in idealnemu delu za stan.

In ako bi bil vsak naš član prožet one ljubezni, deloljubnosti in idealizma za naš stan in za stanovsko delo, kakor je to naš poverjenik, ravnatelj tov. Luka Jelenc, potem bi bila naša organizacija en sam velik kristal.

Tri desetletja!

Iz ozkih šolskih razmer do velikih prosvetnih razmer v svobodni jugoslovenski državi je vodil slovensko učiteljstvo; vodil ga je iz stanovskih borb za najprimitivnejše stanovske pravice, do uveljavljenja širokih demokratičnih pravic; iz materialne bede do dostojnega položaja učiteljskega stanu; iz primitivnih razmer do združenja v mogočno

državno stanovsko organizacijo je privedel slovensko učiteljstvo.

Koliko njegovih energij, koliko njegovega dela in žrtev leži v tej naši organizaciji, ki je ob njegovem jeklenem značaju ojeklenela tudi sama.

na učiteljsku v Ljubljani. Že od leta 1881. deluje kot učitelj na polju vzgoje in pouka slovenske mladine. Na Vidovo lanskega leta je dal slovo šolskemu delu in je stopil v pokoj. Prvo njegovo službeno mesto je bilo v Hotiču pri Litiji od leta

Svoje delo sedaj izpopolnjuje kot član Glavnega Odbora UJU.

Tovariš Jelenc pa deluje tudi pri drugih učiteljskih ustanovah. Ob 25-letnici »Zaveze« je sestavil krasen kulturno-zgodovinski spis, mnogo let je urejal »Ročni zapisnik učiteljstva«, 25 let je bil upravnik mladinskega lista »Zvonček«, ki mu je bil soustanovitelj in med vojno je urejal nekaj časa »Učiteljskega Tovariša«.

Deloval je v vodstvu Učiteljske hranilnice in posojilnice, pri Učiteljski samopomoči, ki ji je ustanovitelj, bil je član in je sedaj predsednik Učiteljskega konvikta. Luka Jelenc je bil med ustanovitelji Učiteljske tiskarne in njen prvi predsednik ter je upravni svetnik Tvornice učil in šolskih potrebščin.

Užival je vedno zaupanje vsega naprednega učiteljstva, zato ga je učiteljstvo izvolilo ob prevratu kot svojega zastopnika v višji šolski svet, kjer je odločno zastopal interese šolstva in učiteljstva šest let. Kot član Glavnega Odbora UJU v Beogradu uživa med srbskim učiteljstvom velik ugled in spoštovanje.

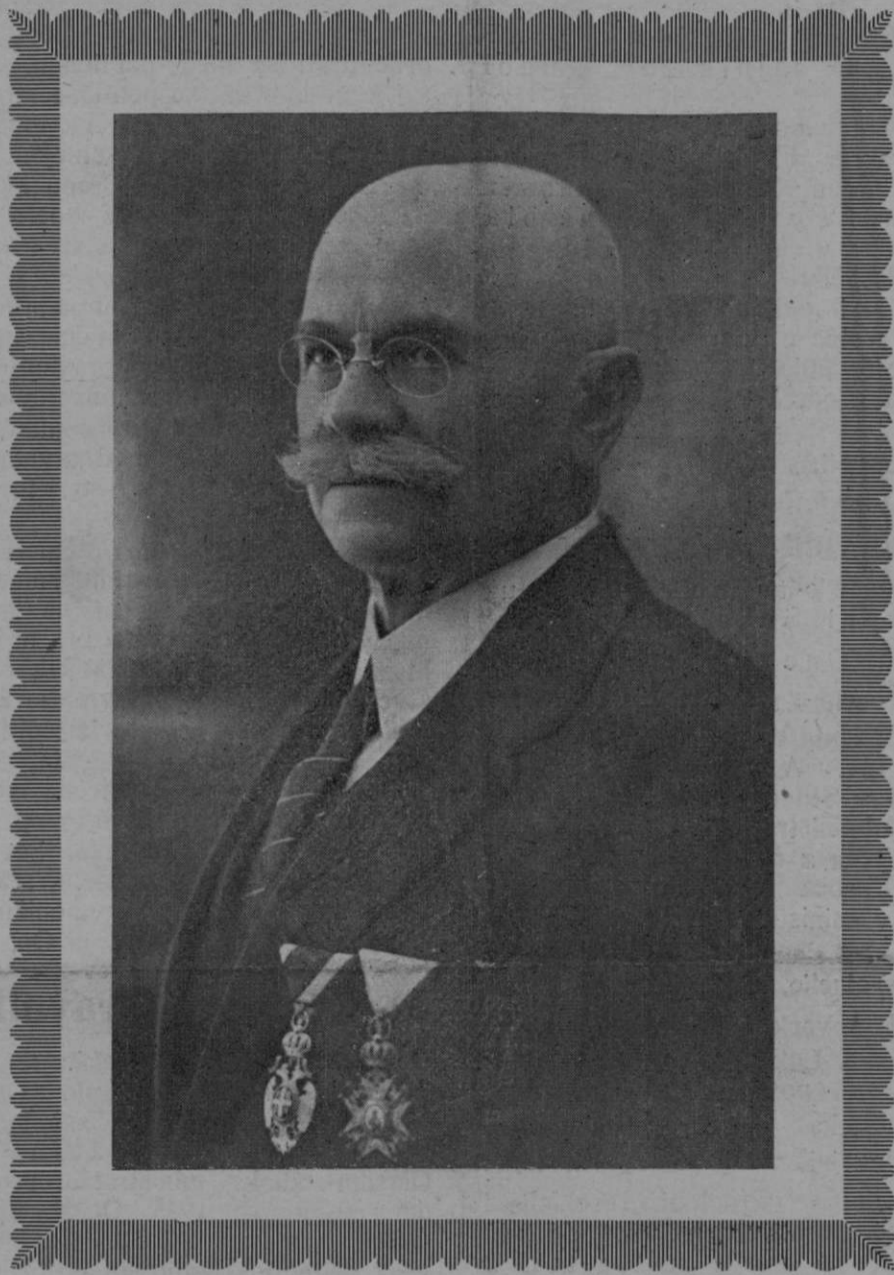
Mnogo zaslug si je pridobil za meščansko šolstvo in je storil s svojim vplivom zelo mnogo za razvoj meščanskega šolstva v Sloveniji v splošnem.

Za zasluge na prosvetnem polju je bil ob priliki ustanovitve UJU odlikovan z redom Sv. Save IV. reda, ob priliki II. kongresa v Ljubljani pa z redom Belegra Orla.

Jelenčev delo je zgled šolskega in tudi izvenšolskega, posebno stanovskega učiteljskega dela. Njegov značaj je neoskrunjen, njegova zvestoba nepodkupna — tak, kakor mora biti vojskovodja nacionalnega učiteljstva!

S ponosom lahko tovariš Jelenc gleda na svoje tri decenije predsedstva. Z zadoščenjem lahko gleda na armado slovenskega učiteljstva, ki je naraščala v najhujših časih in narasla v močno falango pod njegovim neustrašenim vodstvom. Z radostjo lahko gleda na mogočno armado nacionalnega učiteljstva v UJU, ker tudi ta je plod njegovih prizadevanj. S polno zavestjo lahko smatra svoje delo za popolno zmago, če primerja stališče šole in učiteljstva pred tremi deceniji in danes, posebno v stanovski borbi so uspehi naravnost vidni.

Ob tridesetletnici želi slovensko učiteljstvo svojemu poverjeniku le to, da nam ostane ohranjen še obilo let čvrst na čelu naše organizacije!

Poverjenik Luka Jelenc je danes ena najmarkantnejših osebnosti v državni učiteljski organizaciji. Steber je državne nacionalne učiteljske organizacije, preizkušen v najhujših borbah za učiteljska prava v treh decenijah na najvodilnejšem mestu.

Vkljub upokojitvi ni niti za las popustil glede zanimanja za stanovska in prosvetna vprašanja in deluje v prilogah, kakor najaktivnejši član.

Rojen je bil leta 1857. v Dražgošah na Gorenjskem ter se je nazadnje šolal

1881. do 1882., drugo v Šenčurju pri Kranju do leta 1899., od leta 1899. pa v Ljubljani, kjer je lani bil upokojen.

Z enako energijo, kakor je začel svoje stanovsko delovanje ob ustanovitvi »Kranjskega učiteljskega društva«, je deloval leta 1895. ko je postal predsednik »Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev v Ljubljani« in je nadaljeval svoje delo, ko se je leta 1920. izpremenila »Zaveza« v UJU — Poverjeništvo Ljubljana. Velike zasluge ima tov. Jelenc na ustanovitvi Jugoslovenskega Udruženja v Beogradu, to je enotne nacionalne učiteljske organizacije za celo državo.

ju in Savinjskim planinam. Na njegovem vrhu se strnejo 4 sodni okraji: Celje, Konjice, Slovenjgradec in Šoštanj. 3. Po okrajni cesti ali po železnici skozi znano Hudo luknjo. Okolica je zaradi vedno se menjajočih pokrajinskih slik, skalnatih sotesk ter obširne votline »Huda luknja« nad vse očarujoča, ker drvi vzporedno s cesto proti jugu preko skal in strmih se peneča Paka, onstran razvodja proti severu pa gorska in čista, proti Dravi hiteča Mislinja. (»Planinski Vestnik« št. 9. iz 1. 1922.)

Proti zahodu prideš iz Šoštanja v pičli uri v znano državno zdravilišče za pljučne bolezni Topolščica — ki leži v gorskem kotlu vsa obdana od smrekovih gozdov. Zdravilno toplo vodo (30° C) so uporabljali že Rimljani.

V dobrih 2 urah iz Šoštanja prideš brez truda na najbolj hvaležno izletno točko »Goro Oljko« (734 m) s krasnim razgledom na vse vrhove Savinjskih planin, Peco, Karavanke in Pohorje, pod seboj pa imaš vsa Savinjsko in Šaleško dolino v vsej krasoti. Ob lepem vremenu se vidi iz Gore Oljke 72 cerkev.

Na Gori Urški (1696 m — 5 in 1/2 ure iz Šoštanja) je moderno zidana planinska koča, katero je prevzela od nemškega planinskega društva po prevratu Mislinjska podružnica Slov. plan. društva v Slovenjgradcu. Razgled z Urške je naravnost veličasten. Poleg Savinjske in Šaleške doline in Savinjskih planin imaš pred seboj ves naš in nemški del Koroške, vidi se Golovec, Svinjsko planino, del Tur, Podjunsko dolino, Celovec, Peco, Obir, Košuto, Konjiško goro in Pohorje. Poleg planinske koče je na vrhu prav lepa cerkev, koje glavni oltar je posvečen v čast sv. Uršuli obdane od njenih 11.000 družic. V zvoniku pa so ohranjeni še iz predvojne dobe zvonovi ubrani v glasovih g. c. e, kojih največji je bil leta 1701 vlit v Ljubljani in je težak 30 starih stotov.

Iz Urške lahko greš nazaj v Šoštanj, v Slovenjgradec in v Črno (po 4 urah), v Prevalje in Guštanj pa po 3 urah. Prav priljubljen izlet je iz Šoštanja Sv. Križ pri Belih vodah (1044 metrov — 3 ure), odtod na Smrekovec (1570 m — 2 uri) ter naprej Ljub-

no, Luče, Solčava, Logarska dolina hodijo izletniki bolj skozi Mozirje in Rečico ob Savinji. — Hvaležen izlet iz Šoštanja je tudi na Mozirske planine (Mozirska koča 4 ure in Medvedjak 1566 m — 5 ur).

Poleg navedenega je še iz Šoštanja več bližnjih sprehodov, katerih se domačini in letoviščarji prav pridno poslužujejo. Omenim le še Plešivec (1 uro), kjer so domačini s pomočjo cerkovnika in cerkvenih ključarjev skrili v noči od 27. na 28. decembra 1916 lep srebrni zvon, ga zakopali sredi vozne ceste ter ga tako rešili pred oddajo c. in kr. vojnemu erarju.

Natančneje o Šaleški dolini in vseh izletnih točkah je pisal g. Janko Sernek — sedaj sodni svetnik v Mariboru — v »Planinskem Vestniku« 1. 1922, št. 7. do 9., nakar opozarjam tiste, ki se zanimajo za ta severni del naše prelepe Slovenije.

(Konec.)

LISTEK.

Šoštanj in okolica.

(Dalje.)

Šoštanj je izhodišče za razne bližnje in daljše izlete, katerih pota so vsa dobro markirana od Šaleške podružnice SPD s sedežem v Šoštanju. — Takoj nad mestom (15 minut) se vzdiguje hriček »Gorica« — ime dokazuje, da so bili tukaj svojčas vinogradi — s krasnim razgledom po vsej Šaleški dolini na eni ter na Urško, Peco, Sv. Križ pri Belih vodah, Smrekovec in Mozirske planine na drugi strani. — Proti vzhodu (3/4 ure) je državni premogovnik v Skalah, četrta ure odtod prijazen trg Velenje z lepo ležečim, dobro ohranjenim gradom in zelo zanimivo zgodovino. (Glej »Planinski Vestnik« 9. št. iz 1. 1922.)

Iz Velenja so hvaležni izleti: 1. Preko Šent Janža na Vinski gori ali na Peči v kopalnišče Dobrna (2 uri), 2. na Kozjak 1107 m (2 1/2 uri), odkoder uživaš lep razgled proti Posavju, Podravju, Pohor-

Vzpored zborovanja V. pokrajinske skupščine UJU Poverjeništvu Ljubljana.

V zmislu čl. 18. Pravil UJU in § 15. Poslovnika UJU poverj. Ljubljana sklicuje se V. pokrajinska skupščina UJU poverjeništvu Ljubljana

na 4. in 5. julija 1925 v Šoštanj.

Dne 4. julija v soboto:

I. Ob pol 10. uri dopoldne seja širjega sosveta z odseki v dvorani Sokolskega doma:

1. Izročitev došlih predlogov in resolucij odsekom.

2. Pomnožitev odsekov z delegati po čl. 21. e) poslovnika.

3. Skupno posvetovanje širjega sosveta z odseki.

II. Seje odsekov se vrše takoj po seji širjega sosveta in se nadaljujejo popoldan. Odseki zbirajo v Sokolskem domu in v šoli.

ZBOROVANJE ODSEKOV.

1. Stanovsko in šolsko politični odsek: **Projekt novega šolskega zakona.** Referent Ivan Dimnik, urednik »Učit. Tovariša« v Ljubljani.

2. Narodno - prosvetni in kulturno - pedagoški odsek: **Enoten poslovnik za oba odseka.** Referent Vilibald Rus, sreski šolski nadzornik v Kranju.

3. Odsek za stanovski naraščaj: **Poročilo o delovanju okrajnih odsekov za naraščaj in smernice za bodoče delo.** Referent Anton Skala, strokovni učitelj v Mariboru.

4. Odsek za obmejno šolstvo in neodrešeno ozemlje: **Poročilo o delovanju in smernice.** Referent določil odsek.

5. Gospodarski odsek: **Račun in proračun Pov. UJU.** Referent M. Fegic, glavni blagajnik Pov. UJU v Ljubljani.

6. Pravno - obrambni in tiskovni odsek: **Ustanovitev pravnega zastopstva za učiteljstvo in poslovnik za pravno-obrambno zastopstvo.** Referent določil učiteljsko društvo za Maribor — mesto.

Opomba: V svrhu lažjega poslovanja so se združili nekateri odseki. Dopolnitev referentov in eventualne spremembe se objavijo naknadno. Odseki bodo obravnavali tudi došle predloge in pripravili poročila in resolucije za delegacijo in glavno zborovanje. Okrajni odseki naj pošljejo takoj svoja poročila referentom.

DRAGOTIN JAKOPEC:

Projekt šolskega zakona in obmejno šolstvo.

Projekt šolskega zakona leži pred nami! Vsak ga opazuje iz svojega vidika. Jaz n. pr. kot obmejni šolnik. Čakal in čakal sem, da se oglasi kateri drugi obmejni tovariš, kajti takih nas je precej. Nikakor nimam namena se siliti v ospredje, podati hočem samo inicijativo, pa če že hočete, hočem podregniti, da vsaj mi, ki smo sedaj faktično na meji, dvignemo svoj glas in svoje želje glede tega zakona, da ne bo prepozno!

Osnovnošolski zakon je zakon, po katerem se bodo vzgajale bodoče generacije, je zakon, ki naj dogradi zgradbo naše ljube domovine. Vsled tega je dolžan vsakdo, da izrazi svoje želje. Ta dolžnost bi morala prevejati vse obmejne tovariše. Šolski zakon ni zakon, katerega bi naj čitali in študirali samo učitelji, ampak tudi druga inteligenca. Naše časopisje ni v tem oziru dosti k temu pripomoglo. Za učiteljstvo je prinesel projekt naš stanovski list — za druge kolikor mi je znano samo eden slovenski dnevnik.

Moja zadača je govoriti o tem projektu samo z ozirom na obmejno šolstvo, kakor je tudi razvidno iz naslova. Po mojem mnenju je slaba stran tega zakona ta, ker ne omenja smotra in položaja obmejnega šolstva in učiteljstva niti z besedico. Marsikdo si bo mislil, da to tudi ni potrebno. Popolnoma drugega mnenja pa je šolnik, ki deluje tu že več let in ki kolikortoliko pozna razmere šol na meji. Obmejno šolstvo na meji mora biti na višku in mora delati državi čast. To pa se da doseči le potem zakona, ki natanko opredeli smoter in položaj obmejnega šolstva in učiteljstva. Na čem

Vsi delegati in predsedniki društev imajo pravico in dolžnost udeleževati se razprav v odsekih, glasovalno pravico pa imajo samo stalni odsekovi člani in pomnoženi člani odsekov po točki I. 2. gornjega dnevnega reda.

Pozivamo delegate, da za časa zborovanja odsekov sodelujejo v kateremkoli odseku in tako z aktivnim sodelovanjem pozitivno porabijo čas na skupščini.

III. Ob 1/2 16. uri (takoj po prihodu popoldanskega vlaka) se prične v dvorani Sokolskega doma

ZBOROVANJE DELEGACIJE.

1. Otvoritev in overovljenje delegatov.

2. Poročilo poverjenkovo: Poroča poverjenik tov. Luka Jelenc.

3. Poročilo tajnikovo: Poroča strokovni tajnik tov. Rudolf Dostal.

4. Blagajnikovo poročilo: a) račun poverjeništvu, b) proračun poverjeništvu, c) račun »Zvončka«, č) proračun »Zvončka«. Poroča glavni blagajnik tov. Mirko Fegic.

5. Poročila odsekov: Poročajo načelniki odsekov.

6. Resolucije za pokrajinsko skupščino dne 5. julija.

Sestava odseka za redakcijo smernic.

7. Nasveti.

Dne 5. julija v nedeljo:

POKRAJINSKA SKUPŠČINA.

Začetek točno ob 1/2 10. uri v dvorani Sokolskega doma.

Dnevni red:

1. Otvoritev skupščine.

2. »Sedanja doba in učiteljstvo«. — Poroča tov. Anton Hren, šolski upravitelj v Studencih pri Mariboru.

3. »Administrativne in pravne zadeve učiteljstva z ozirom na sedanji položaj«. — Poroča tov. Pavel Flerč, referent v ministrstvu prosvete v Beogradu

4. Resolucije.

UJU poverjeništvu Ljubljana:

Luka Jelenc,
poverjenik.

Mirko Fegic, Rudolf Dostal,
glavni blagajnik. strokovni tajnik.

Opomba: Predlogi, resolucije in nasveti se morajo poslati poverjeništvu najkasneje do 1. julija t. l.

trpijo sedaj obmejne šole: **Učiteljstvo ni stalno — nihče ne sili na mejo, ker so razmere, kar se tiče hrane in stanovanja, slabe, zelo slabe.** Temu se bo odpomoglo le potem zakona, ki bo tudi upošteval razmere, v katerih živi obmejno učiteljstvo in jih tudi vsled tega primerno nagradil.

Osnovni zakon bi moral tudi vsebovati določbo, da naj se na mejo namestijo le taki učitelji, ki so narodno popolnoma zanesljivi, ki se ne dajo od nobene in v tem pravcu vplivati. Tako so delali Nemci! Na eksponirane šole so pošiljali same take učitelje, o katerih so bili prepričani, da bodo prav gotovo njihovim ciljem in težnjam ustregli.

V šolskem zakonu bi morala stati tudi določba, da imajo drugi privatni in državni uradniki, poduradniki podpirati narodno delo učiteljstva na meji, ne pa, kakor se žalibog večkrat zgodi — ovirati.

V šolskem zakonu bi morala stati tudi določba, da naj država podpira po potrebi z denarnimi podporami obmejno šolstvo. Mnogo je siromašnih obmejnih občin, ki kljub najboljši volji ne morejo vzdrževati šol na oni višini, katera jim za obmejne šole pripada.

Našel sem samo par primerov, ki jasno govore zato, da naj naše poverjeništvu UJU ukrene potrebne korake, da se položaj in smoter obmejnega šolstva natanko opredeli k novim šolskim zakonom.

Pozivljam pa tudi druge obmejne tovariše, naj tudi oni stavijo predloge. Držimo se pregovora: Več glav več ve! Zgane naj se pa tudi ostala javnost!

V obrambo.*

Z ozirom na vest v zadnji številki Vašega cenj. lista, prosim, da uvrstite v prihodnji številki sledeče vrstice:

Sprejel sem vabilo na predavanje učiteljstva Logaškega okraja za 13. t. m. po dolžnosti. Predmet: o temeljnih pojmih sociologije, je nepolitičen ter sem gg. učiteljem izrecno zatrdil, da nisem pripadnik nobene politične stranke ter mi bo naloga predavati stvarno s poljudnoznanstvenega stališča. Pripomnil sem, da učitelji niso dobili v šoli najmanjše podlage v socialnih vedah in da jim je torej težko poučiti se o tem potom samozobrazbe, ker po eni strani današnje publikacije in posebno časopisje, ne dajejo nikakega stvarnega pouka, po drugi strani pa so sociološke knjige drage in nimamo še preglednega, enotnega, sistematičnega dela.

Radi tega je nazor dopisnika, da bi se morebiti na razpravi pretresavalo kako politično raziranje, docela neosnovan. Res je le, da edino sociološka izobrazba daje človeku sploh možnost orijentirati se med političnimi strujami, saj je gotovo, da so politične stranke ponajveč izrasle iz socialnega gibanja celo takrat, ko imajo precej omejene programe recimo naprednega, republikanskega, kmečkega in dr. Brez sociološke izobrazbe sploh ni mogoča stvarna kritika kakega programa. Ker pa so v moderni državi predpogoj vsemu napredku razvite, samozavezne politične in gospodarske stranke, bi bila pravzaprav dolžnost države že potom osnovane šole dati državljanom potrebnega pouka za udeleževanje v političnem državnem življenju. Seveda danes, ko so jela po vseh

* Dasi se z vsemi utemeljitvami g. dr. H. Tume ne strinjamo, smatramo za kulturni škandal, da se na indirektn način prepove udeležba pri predavanju, ki ima nadaljno - izobraževalen in znanstven značaj. Učiteljstvo je že toliko zrelo, da bi samo znalo izluščiti eventualna tendenciozna tolmačenja, o katerih bi se pa bilo prej potreba prepričati. Vlada jih kaj lahko ugotovi po komisariju, ki bi ga lahko poslala, ker je bilo predavanje prej javljeno. Vsekakor je postopanje za učiteljstvo ponižujoče!

Op. uredn.

Učiteljski pravnik.

—§ Stalnost po čl. 14., 18., 26., 54. in 56. urad. zakona; prošnje za priznanje stalnosti in obnem za priznanje in nakazilo 4. skupine položajne plače. Glasom odloka ministrstva prosvete z dne 30. marca 1925. O. N. br. 16.847 (»Osn. Nastava« br. 12., str. 343) mora vsak učitelj(ica) zaprositi po 3 letih službovanja (če je v tem času napravil usposobljenostni izpit) za prevedbo iz začasne v stalno službo. Pripominjamo, da se zaprosi za prevedbo v stalno službo s 1. dnevom po dopolnjenih 3 letih službe, oziroma s 1. dnevom po položenem praktičnem izpitu, če se je ta napravil po 3 letih službovanja. — Primerne obrazce (tiskovine) za te prošnje je založila »Učit. tiskarna«. Tiskovina je na celi polji, da služi obnem za ovitek in stane 1 Din.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljska samopomoč. Društvo U. S. se prav lepo razvija. Dan za dnem se priključuje za sprejem v društvo novi priglaseci. Dne 24. junija 1925 je bilo 1185 vpisanih članov, okrog 200 priglasec. Posmrtnina za ta dan znaša 5925 Din. Sprejem starejših tovarišev(ice) — nad 45 let — bo z avgustom 1925 zaključen. Hitite s prijavi, da ne bo prepozno! — Nova društvena pravila so v tisku. Člani, ki so bili po 20. maju 1925 sprejeti, bodo prejeli s sprejemnimi listi že nova pravila (takoj po natisku!); stari člani naj si popravijo v starih pravih ona mesta, kjer so kake izpremembe. Nova pravila bo v celoti priobčil »Učit. Tovariš« še o velikih počitnicah 1. 1925. Člani U. S., ne prezrite te številke! Agitirajte pri svojih tovariših, tovariših in njih soprogah, pri učiteljskih vdovah, profesorjih in njih soprogah, da se priglasiijo za sprejem v U. S. — Novi priglaseci naj vselej sporoče društveni upravi sledeče podatke: Ime, dan, mesec, leto rojstva, rojstni kraj in bivališče; v mestih ulico in številko. Priložite za odgovor znamko za 1 Din. — V času velikih počitnic 1925 pozove uprava še

državam prevladovati načela boljše vizma in fašizma, t. j. naj vlada v državi le ena stranka, da je samo ta državotvorna in vse druge državi nevarne, ni ob tem mogoče misliti, da bi bil sociološki pouk stvarno in znanstveno pravičen, kajti ravno sociologija smatra kot državotvorne le stranke, ki imajo osnovna tla v prirodnem razvoju države in človeške družbe. Ravno sociologija kaže, kako se iz družbe snujejo vedno novi pojavi, nove organizirane ljudske skupine, katere šele ustvarjajo življenje države in ji zadajo smer razvoja. Človeška družba je edino tvorilna, t. j. temeljno načelo vsake sociologije. Iz nje so se kot eden najimenitnejših pojavov izkristalizirale v razvoju tekem tisočletij današnje moderne države in le po prirodnih silah, ki gonijo človeško družbo, se države pretvarjajo in preoblikujejo v smeri napredka človeštva.

Jugoslavija je konstitucionalna država. V okviru sedaj veljavnih zakonov je torej vsaka prepoved izobrazbe nekonstitucionalna in žali temeljne pravice državljanov. Tako smatram indirektno preprečenje poljudno znanstvenega predavanja na željo učiteljstva samega. Z enakimi ukrepi seveda vsaka vlada le priznava načelo fašizma in boljše vizma, t. j. izključuje vsako mišljenje, ki je vladajoči stranki zoprno. Sociologija pa je nauk o razvoju človeške družbe k svobodi — torej gotovo boljše vizmu in fašizmu enako protiven. Iz tega stališča je prepoved predavanj umiliva. S prepovedjo je na mislečemu učiteljstvu tudi izrečeno, da mora učiteljstvo iskati svojo lastno pot za samozobrazbo. Nasilno preprečenje izobraževanja potom oblastva — je smrt vsakemu napredku, na mora postati tudi smrt vsaki državi. Tako uči, žal zaman zgodovina, tako uči sociologija.

Prirodoslovne vede XIX. stoletja so kljub vsemu pritisku državnih in konfesijskih organizacij zrevolucionirale duhove v spoznanju prirodnih sil, človeštvu v prid — socialna veda XX. stoletja pa je na potu, da zrevolucionira srca in duše v usmerjenju človeške volje — odpre pot svobodi in dejanju.

Dr. H. Tuma.

enkrat vse one priglasece, ki so se za sprejem v društvo priglasiili že pred več meseci (leti), a do danes še niso spolnili pogojev (vplačili), da store to takoj, ker se jih bo drugače smatralo za nepriglasecne. Prijav brez sprejemnih pristojbin društvo ne more upoštevati. — Društvena uprava prosi vse one člane, ki imajo kakšne zaostanke v plačilih, da jih ob času poravnajo. Če vem in sem na to opozorjen, da svojih društvenih obveznosti že eno ali več let nisem poravnal, potem ne zaslužim obzirov, da se me šteje za člana. Kot član spolnujem redno svoje dolžnosti, ko pa ne želim več biti član, sporočim to društveni upravi. Članski prispevki in posmrtnine so visoke, zaostanki bi znašali prav kmalu večje zneske. Zato prosimo: Bodite v plačilih točni! — Prispevek za 100. smrtni slučaj (E. Bohinc) bodo plačali člani pozneje. — Društveni načelnik in upravnik (tov. Iv. Kocjančič) bo v času velikih počitnic odsoten iz Ljubljane. Zato prosi, da pošiljate vse prijave za U. S. pismeno na njegov naslov (Ljubljana, Gosposvet-ska cesta 13, vrata 10), pošta mu jih bo že dostavila na poletno bivališče. Obnem pa prosi, da naj cenjeni priglaseci malo potrepe, če ne bi dobili zaželjenih pojasnil takoj z obratno pošto; prej ali slej bo tudi njih zadeva rešena. Vesele počitnice!

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjigarni v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Ocene.

—k Trg. korespondenca. Spisala prof. Albert in Franjo Sič. Založilo Trg. društvo Merkur za Slovenijo v Ljubljani. V. 8° 462 str. Cena vez. Din 80, po pošti pripravljeno Din 6 več.

Ravnokar izšla knjiga je sestavljena na podlagi praktičnih izkušenj in obsega vsotvarilno, ki spada v okvir trg. korespondence in bančnega dopisovanja. V metodičnem oziru znači delo znamenit napredek dosežanih domačih in tujih knjig te vrste: vsi trgovski slučajji se namreč vršijo pri isti firmi, tako da se more učence ali uslužbenec seznaniti v istem kontorju z dopisi vseh vrst, ki jih piše ob raznih prilikah svojim trg. prijateljem in bankam, ter z vsemi odgovori, ki jih sprejme od njih. Pregledno ter po največjih, običajnih in predpisih so sestavljeni oddelki o uporabi telegrafa, pošte, poštnohranilnega (prej čekovnega) urada, o specijiji, carini in prekmorskih dobavah. Seznam rečenic omogoča porabo raznovrstnih oblik v dopisovanju; bogata

zbirka nalag bo predvsem dobrodošla šolam, stvarno kazalo pa nas obvešča o predmetu, ki nas slučajno v knjigi zanima. Posebno skrb sta avtorja posvetila stilistični strani, da je delo tudi v tem oziru na višku. Naša hvaležnost pa velja tudi požrtvovalnemu trg. društvu Merkur, ki je obsežno knjigo z nemalimi stroški založilo zgolj z namenom, da odpomore občutni potrebi naših trgovskih šol in da poda vsem zainteresiranim te stroke zanesljivo svetlovalca. Bodi torej temeljito in uspešno delo najtopleje priporočeno!

— **k Poletni vojni red.** Kakor pri vsaki spremembi železniških voznih redov, je izšel tudi sedaj s svojo bogato, vsakomur neobhodno potrebno vsebino »Poletni vojni red«, ki ga že tretje leto izdaja Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani. Poleg železniških prog, poštnih voženj — tudi več ravno sedaj otvorenih novih avtomobilnih poštnih prog, ki še niso nikjer drugje objavljene, je že v njem — ter voznih redov »Jadranske plovidbe« vsebuje ta nenadomestljivi žepni pripomoček tudi sledeče važne podatke: Za slučaj nesreče potrebne telefonske številke v Ljubljani, Celju, Mariboru in Zagrebu; konzulate v Ljubljani in Zagrebu; kolkovine; maksimalne tarife za izvoške v Ljubljani, Mariboru, na Bledu, v Lescah in v Bohinju; ljubljanske »autotakse«; za potnike važne točke železniških obratnih predpisov; pristojbine železniških nosačev; železniške tarife za prevoz potnikov, prtljage, ekspresnega blaga in psov; cene za prevoz potnikov po cestah; odhod in prihod vlakov iz oz. v Ljubljano. **Kar pa je sedaj, ko so se spremenili poštni tarifi, najbolj važno, je navedba novih poštnih pristojbin.** Ta žepni vojni red nadkriljuje druga slična dela tako v važno in pestro vsebino, kakor tudi s svojo izvanredno prilogo. Priložena mu je namreč kurzna karta (velikost 55 x 42), v kateri so navedene poleg železniških postaj tudi pošte, telegrafi in telefoni v Sloveniji. Ker je načrtana geografsko pravilno (v merilu 1:475.000), se na njej lahko z ravnilom ugotovi razdalja začrtanih krajev, če že ni razvidna iz poštnih voznih redov. Ta karta, ki stane sama v Zvezni knjigarni 5 Din, je zastojni priloga »Poletnemu voznemu redu«, ki ga prodajajo vse knjigarne in slične trgovine po 10 Din. Kdor že ni naravnost naročil »Poletnega voznega reda«, naj ga kupi takoj, predno zaloga poide.

— **k Pevec.** Prejeli smo novo številko »Peveca« za maj-junij t. l. Prinaša sledeče članke: H. Svetel, pevec in razvoj zborovske glasbe. (Konec). — P. H. Sattner, Sekvenca. (Dolge). — Bajuk, O taktu. (Dolge). — Isti, Narodna pesem v sekirah. (Konec). — Aljaž, Pevski spomini. (Dolge). — V nadaljnjem prinaša poročila o zborih Pevske zveze po deželi, o vestniku P. Z., o novih skladbah, o glasbenih listih, o nekaterih obletnicah zaslužnih glasbenikov. V glasbeni prilogi nahajamo pesmi: Vogrič, Izpremenjeno srce. — Tom. Majeva in isti, Zazibalka. Neoporečno je, da si je pridobil »Pevec« veliko zaslug za razvoj slov. petja in ga zato toplo priporočamo vsem prijateljem lepe pesmi. Naroča se v Ljubljani, Miklošičeva c. 7. Stane z glasbeno prilogo vred Din 30, za Italijo Lir 15, za Avstrijo 4 šilinge, za Ameriko 1 dolar.

— **k »Ženski Svet«.** 6. številka je pravkar izšla. Vsebinski: Obrazi in duše: Mar. Skrinjarjeva (s portretom). G. Strniša: Binkošti (pesem). Mar. Kokalj: Pomlad v tujini (pesem) in Pesem ljubezni. Fr. Bevč: Ubožica (nadaljevanje). Tone Gaspari: Cvetoča pisma. Janez Rožencvet: Boxmatsch. Ost: Mladi dramatik sivozadec. Fr. Zgur: Beda (pesem). Iv. Vouk: Dostojevski in njegove žene. Sr. Kosovel: Zalostna deklica (pesem). Sestra A. B.: Zavod za socialno higiensko zaščito dece v Ljubljani. Sr. Kosovel: Večernost sonce (pesem). Davor. Deželova: Škodljivost enostranske in nepravilno pripravljene hrane. Kristina: Spomini (pesem). Izvestja: Za našo deco. Naše delo. Po ženskem svetu. Higijena. Kuhinja. Materinstvo. Gospodinjstvo. Književna poročila. Iz naše skrinje. Priloga za ročno delo. Razgovori in listnica uredništva v prilogi.

Bogata vsebina in priloga za ročna dela, v kateri sta med drugim dve krasni risbi prof. Sliča bo cenjenim naročnicam zopet v veselje. »Ženski svet« izhaja v Trstu enkrat na mesec. Poleg rednih prilog za ročna dela prinaša štirikrat na leto bogate in okusne modne priloge z brezhribnimi krojnimi polami, ki nadomeščajo popolnoma našemu žensktvu enake tuje proizvode. Letna naročnina Din 64, polletna Din 32 z vsemi prilogami vred. Nove naročnice dobe lahko še vse letošnje številke.

— **Korolija-Petruška, Jugana, vila najmlajša.** Dramska vizija v enem dejanju. Oder. Zbirka gledaliških iger 10. zv. V Ljubljani 1925. Založila Tiskovna družba v Ljubljani. Cena s poštnino vred Din 7.75.

Vsem onim društvom, korporacijam in šolam, ki prirejajo ob narodnih praznikih in raznih drugih prilikah patriotične predstave in prireditve, bo Korolijeva enodejanka, s čim povečuje idejo osvobođenja in ujedinjenja jako dobro došla.

Splošne vesti.

— **Izprememba dnevnega reda pokrajinske skupščine v Šoštanju.** Pokrajinsko skupščino v Šoštanju posetita tudi zastopnika in odposlanca Glavnega odbora UJU v Beogradu ugledna tovariša Mih. M. Stanojevič, urednik »Učitelja« in T. Kostić, član redakcijskega odbora »Narodne Prosvete«. Tov. Mih. M. Stanojevič bo na glavni skupščini predaval o temi »iz novih pokreta o vaspitanju«, zaradi česar poroča referent min. prosv. tov. Pavel Flerè o svoji temi na delegacijskem zborovanju.

— **Ped. študijski teden v Berlinu.** Tovarišem (icam) naznanjam, da se udeležim ped. tečaja v Berlinu, kamor sem javil svojo udeležbo. Danes sem prejel ododot 9 raznih vprašanj glede mojega posebnega zanimanja, kar hočejo upoštevati. S tem dokazujejo, da nam pripravljajo nekaj temeljitega, vsled česar ne bomo obžalovali žrtev, ki jih bomo doprinesli v svojem stremljenju po temeljitejši izobrazbi. One tovariše(ice), ki so se morebiti tudi odločili(le) obiskati tečaj, naj mi to blagovolijo javiti, da potem skupno izvršimo potrebne predpriprave. K temu omenim, da sem o

Nemčiji, posebno o Berlinu dobro orijentiran, kar nam pride v skupno korist. — Leo Pibrovce.

— **30-letnica mature.** Ko smo leta 1920, obhajali v Mariboru 25-letnico mature, smo se dogovorili, da se zopet sestanemo ob 30-letnici, to je letos. Mi Ptujčani predlagamo, da se v ta namen sestanemo v prvih dneh meseca avgusta v Rogaški Slatini. Tovariši! Sporočite čimprej enemu ali drugemu izmed podpisanih, ako se s tem predlogom strinjate. Zdravo! — Kajnih, Kveder, Zolnir.

— **Kmetijski tečaj za učiteljstvo v Šabcu.** Na temelju odloka g. ministra prosvete ON br. 31.891 od 22. junija 1925 in v sporazumu z g. ministrom za kmetijstvo Br. 19.725/II, od 29. maja 1925 se razpisuje tečaj za sprejem 30 učiteljev osnovnih šol za kmetijski kurz s teoretičnim in praktično-kmetijskim poukom, ki se vrši v teku šolskih počitnic na kmetijski šoli v Šabcu. Učitelji, ki se želijo udeležiti tega tečaja, morajo vložiti predpisano kolekovano prošnjo 3. nastavnemu odseku ministrstva prosvete potom pristojnega nadzornika najkasneje do 5. julija t. l. Udeležnikom tečaja se zagotovijo potni stroški na breme državnega proračuna. Udeleženci imajo skupno stanovanje v šolskem poslopiju, izven tega dobivajo hrano v skupni menzi za ceno, ki se odredi naknadno z ozirom na materialne razmere. Prednost imajo oni učitelji, ki uspešno delujejo na nadaljevalnih šolah. — Želeži, da se za razpisani tečaj zani- ma tudi slovensko učiteljstvo.

— **Učitelju - trpinu v spomin.** Naš mlajši učiteljski naraščaj nima pojma, koliko je trpelo starejše učiteljstvo pod klerikalno strahovlado v bivši Kranjski. To trpljenje je doseglo svoj nečloveški vrh v strankarskim razdeljevanjem 25% doklade v l. 1918. Med učitelji-trpini je bil naš rajnik tovariš Edvard Vohinca, upokojen učitelj v Ljubljani, ki je preminul tukaj dne 18. junija t. l. Blagi pokojnik je bil rojen v Mokronogu l. 1869, ter po dovršenem 6. gimn. razredu vstopil v II. letnik ljubljanskega učiteljskega. Po dokončanih študijah je služboval na raznih krajih ter je bil leta 1902. imenovan za nadučitelja na petrazrednici v Cerkljah na Dolenjskem, kjer se je pričel obnem njegov križev pot. Pri nekkih občinskih volitvah se je namreč »predrznil« nastopiti kot kandidat na listi, ki je bila nasprotna ondotnemu župniku in kaplanu. Tedaj je bil ogenj v strehi! Oba oč. gg. sta napela vse sile, da ga odstranita iz občine, kar sta končno tudi dosegla in je bil prestavljen na neko enorazrednico. Vsled te krivice je rekuriral na Dunaj in s tem dosegel vsaj toliko, da ni bil degradiran, marveč v enaki lastnosti premeščen na petrazrednico v Mengeš. Toda klerikalna zloba je segla za njim tudi tu sem in mu zagrenjevala njegovo delovanje med narodom. Vrh tega se je moral ločiti od svoje žene — učiteljice, ki so jo premestili v Logatec, četudi sta bili v Mengšu dve učiteljski mesli prazni! Šele po prevratu se jima je popravila krivica, ko sta bila oba pridružena v Ljubljano in kjer je blagi rajnik deloval pri mestnem šolskem svetu do svoje upokojitve. Bil je pravi učitelj-trpin in vzlic svoji telesni šibkosti jeklen značaj, ki ni klonil nikdar in pred nikomur; le smrti se je moral po dolgih 9 mesecih težke bolezni, priklenjen na bolniško posteljo, končno ukloniti. Med boleznijo sta mu z največjo požrtvovalnostjo stregli ljubljena soproga in hčerka, kar mu je bilo edino tolažilo, saj ga je poleg telesnega trpljenja naposled še mučila neprestana skrb, kaj bode z njegovimi peterimi še nepreskrbljenimi otroki! — Tako je bilo življenje našega umrlega tovariša Vohinca, ena sama veriga duševnega in telesnega trpljenja. Vzlic vsemu hudemu pa je bil rajnik Edvard najboljši in najidealnejši učitelj in kolega. Po tolikem trpljenju spavaj sladko, blagi tovariš, v zemlji domači, ki si jo ljubil tako goreče! Časten in nepozaben ostane spomin nate med vsemi, ki so te poznali, zlasti pa med tvojimi še ostalimi deseterimi sošolci.

— **Učiteljski tečaj za ročna dela.** Oblastni odbor Podmladka Rdečega križa v Ljubljani je prejel iz Beograda nastopno brzojavko: Ministrstvo saobračaja nije odobrilo povlastice za voznju sudelovavica tečaja. Kandidate čemo obavestiti raspisom. — Glavni odbor Podmladka.

— **Stalni člani odsekov.** K naši notici v zadnji številki »Učit. Tov.« dodajemo, da sta stalna člana gospodarskega

odseka tudi Fr. Luznar in Rado Grum, odseka za stanovski naraščaj pa Anton Skala in Anton Hren.

— **Delegati za pokrajinsko skupščino v Šoštanju.** XXXII. Mursko-soboško učiteljsko društvo: Del.: 95. Požegar Avguštín — Gedorovci. 96. Kočar Karel — Cankova. 97. Cvetko Fran — Murska Sobota. — Nam.: Džuban Josip — Križovci, 96., 97. —?

— **»Ljubljanskega Zvona«** je več letnikov, tudi posameznih zvezkov, naprodaj. Natančneje pri upravi tega lista.

— **Vsem udeležencem III. Poč. Kosovskega izleta!** V slučaju, da bi o priliki naše ekskurzije ne imeli četrtinske vožnje, bi program predruožčili sledeče: Ljubljana, Zidani most, Zagreb, Beograd, Niš, Skoplje, Kosovo, Skoplje, Niš, Beograd, Ljubljana. Po tem programu bi odpadlo torej potovanje: Niš, Negotin, Prahovo, po Donavi v Beograd, Če nam »Rečna plovidba« prizna popust, bi se program sploh nič ne spremenil. Stroški (vojni) bi bili samo za 300 Din (maksimalno) večji in bi bila že javljena vsota ista, če bi potovali z našo drž. legitimacijo brez legitimacije F. S. Upam, da smo v tem vsi edini!! Ker lahko potujejo z nami tudi nečlani F. S., se sprejmejo v naše »mrovlišče« tudi tovariši in tovarišice, ki se niso še prijavili, in sicer radi ugotovitve števila do 5. julija. Na Kosovem naj bo tudi nacionalna manifestacija slovenskega učiteljstva! Ne strašimo se ničesar in tudi učiteljstvo naj pokaže, da spozna veliko važnost takih poučnih ekskurzij pa naši državi!! — Za III. Poč. izlet S. Mrovlje, učitelj, Črnomelj.

— **Vsem učiteljem-ferijalcem!** Notico v »Jutru« z dne 25. t. m. pod naslovom: Učiteljski F. S. pojasnjujem: Že lansko leto sem dobil pritožbe od učiteljev ferijalcev, da jim nekatere železniške blagajne na podlagi pravih »Ferijskih legitimacij« nočejo izstaviti četrtinske vožnje, kar sem tudi sam spoznal o priliki »Počitniških izletov«, čeprav smo imeli po pravilih F. S., ki so bila sprejeta na lanskem kongresu F. S. v Skoplju pravico in smo bili pri ministrstvu saobračaja osebno. Da bi se to leto isto ne ponavljalo, sem vložil prošnjo direktno potom vplivnih oseb na »Ministrstvo saobračaja«, da naj izda odlok vsem podrejenim žel. direkcijam, da smo tudi mi učitelji in profesorji člani F. S. z vsemi pravicami in dolžnostmi, kakor jih predvidevajo pravila F. S., ki so bila odobrena s posebnim odlokom od ministrstva prosvete m. l., če pa tega ni mogoče sem naprosil tudi isti naslov, da nam o priliki poučnih ekskurzij po naši državi prizna primeren popust na vseh drž. železnica in parobrodih — ali celo posebno podporo, kakor to nudijo druge države. Direktno od ministrstva saobračaja nisem prejel do danes ne pozitivnega ne negativnega odgovora, pač pa mi je »Oblastni odbor« sporočil, ko sem zahteval »Vozne isprave«, da so letošnje uknjene vse vozne olajšave na drž. železnicah, in da nismo več člani F. S. po pravicah, ampak samo po dolžnostih. Po pravilni logiki smo člani F. S. učitelji in profesorji in ako ne bo v kratkem odgovora na našo prošnjo od ministrstva saobračaja, bo prišla ta zadeva pred letošnji kongres F. S. v Ljubljani in bomo to zadevo uredili. Toliko v pojasnilo vsem članom! Ugodnost četrtinske vožnje nam niso priznali radi tega, ker so navedli, da imajo učitelji kot državni uradniki itak že polovično vožnjo. Kot člani F. S. se lahko poslužujemo vseh ostalih pravic, kakor jih imajo ostali člani F. S. (svratišta, dobrotvori). Ker smo se pa mi na naših poučnih izletih posluževali le četrtinske vožnje, so nam s tem odvzeli glavno pravico. Upam, da bomo to zadevo na kongresu pozitivno rešili. — Za učit. F. S.: S. Mrovlje.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Poročila:

+ **SLOVENJEBISTRIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je imelo svoje majniško zborovanje 2. maja 1925 pri Sv. Jurju ob južni železnici. Dasiravno je bilo vreme skrajno slabo, se je vendar proti vsakemu pričakovanju udeležilo zborovanja 37 članov.

Tov. predsednik je pozdravil v izbranih besedah vse navzoče in se jim je zahvalil, da so se vkljub slabemu vremenu udeležili, zlasti pa se je zahvalil Št. Jurčanom, da so nas tako gostoljubno sprejeli, izrecno pa tovarišici Schreinerjevi in tov. Sivki, ki so nas korporativno z učiteljstvom sprejeli na kolo-dvoru.

Po prečitaniu zapisnika in dopisov je prešel predsednik k naslednji točki, k volitvam delegatov za pokrajinsko in državno skupščino.

Za pokrajinsko skupščino so se prostovoljno oglašili: Rainer Josip, Kristan Zmagoslav, Logar Ana in Križman.

Kot delegata za državno skupščino v Subotici pa tov. Planer Albert in Planer Marija.

Glasom predpisa se je izvolil štiričlanski prosvetni odsek, in sicer: Feigel Otilija, Vauhnik Helena, Metlika Anton in Križman.

Ekskurzija. Ker je bil glavni namen tega zborovanja, da si učiteljstvo ogleda kmetijsko šolo, se je po zborovanju podalo tjakaj.

Ravnatelj kmetijske šole g. inženir Koprivšek nas je prav gostoljubno sprejel ter nam razkazal vzorno urejeni zavod, kjer se izobražajo mladeniči za bodoče kmetovalce. Učiteljstvo si je pridobilo dovolj koristnega, kar bode ponoslo med narod. Po dokončanem ogledu nas je g. ravnatelj pogostil, za kar se mu učiteljstvo iskreno zahvaljuje.

Po oficialnem delu zborovanja se je vršil neoficialni v gostilni g. Kimcla. Počastil nas je s svojim obiskom srezki šolski nadzornik g. Ljudevit Černež, kateri je pripeljal seboj tudi tov. Potočnika iz Štor.

Za zabavo je skrbel šentjurski orkester, ki nam je zaigral nekaj lepih komadov. Le prehitro so nam poteke urice in zapustiti smo morali šentjurčane, katere ohranimo v najboljšem spominu. H—k.

+ **KRŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 2. maja t. l. v risalnici šole v Krškem. Navzočih 46 članov.

Uvodoma pozdravi tov. predsednik goste, predvsem g. dr. Rapeta, prečita na novo vstopivše člane, izmed katerih sta navzoča samo tov. Bradaškja in tov. Kočvarjeva ter poda nato kratko poročilo o zadnjih dogodkih, ki zanimajo učiteljstvo, in sicer o premeščanju, o novem šolskem zakonu itd.

Nato poda g. dr. Rapè svoj referat: Praktične slike iz pouka o moraliki v osnovni šoli. Zborovalci so z največjim zanimanjem sledili stvarnemu predavanju, katerega je izpopolnjevalo nebroj sličic iz prakse. G. predavatelj je žel za svoja izvajanja burno pritrdjevanje, tov. predsednik še mu je pa prirčno zahvalil z željo, da bi še večkrat poživil naša zborovanja s sličnimi predavanji.

Volitve. Ker bo odšel tov. predsednik Golob koncem šolskega leta na novo službeno mesto, se je izvolil predsednikom tov. Janko Vanič. Odbornikom so se izvolili tov. Uršičeva, Vutkovičeva in tov. Božič; namest. pa tov. Kočvarjeva.

Okrajni prosvetni odsek. V ta odsek so se izvolili tov. Seliškar, Vizjak, Bradaškja, Šterk, Brezovar, Levstikova, Vaničeva, Kočvarjeva in Baudkova A.

Slučajnost. Predlog tov. nadzornika Levstika, da naj učiteljstvo krškega okraja zbira učne slike zgodovinskega pouka, ki bi bile v pedagoškem oziru popolnoma čiste ter bi se izdale z ilustracijami v posebni knjigi kot pomožna zgodovinska knjiga za osnovno šolo, oziroma tudi za priprsto ljudstvo, se sprejme z dodatnim predlogom tov. Goloba, da naj zbira to snov vse učiteljstvo Slovenije, ker bi bila na ta način knjižica polnejša.

Določitev dneva in kraja prihodnjega zborovanja se prepusti odboru.

Tovarišica Vaničeva prosi, naj se ji pošlje meseca junija članarina za Slov. Šol. Matico, katere član bi moral biti vsak učitelj oziroma učiteljica našega okraja.

Končno se predsednik tov. J. Vanič v imenu vsega organiziranega učiteljstva krškega okraja najiskreneje zahvali tov. Golobu za vse njegovo dolgoletno delovanje v društvu ter mu želi kar najboljših uspehov na novem službenem mestu.

Pristopite k

„Jugoslovenski Matici“!

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MESTO PTUJ IN PTUJSKI ŠOLSKI OKRAJ je redno zborovalo dne 9. maja 1925 v Ptuj. Dnevni red je bil običajen. Volili so se delegati za skupščino UJU in predaval je tov. ravnatelj Kveder. Izmed 132 članov je bilo navzočih 92.

Tov. predsednik otvori zborovanje ter omeni, da so se zadnje dni vršile izpremembe v prosvetnem referatu. Tov. nadzornik Ivan Koropec je prevzel v Mariboru posle oblastnega nadzornika, na njegovo mesto pa je bil imenovan tov. Gorup. Spomni se tudi tovarišice Aste Ferenčakove, kateri zaključijo zbrani trikratni »Slava«.

Po prečitaniu zapisnika se obravnava dopisi. Med temi je vabilo Glasbene Maticice Maribor za koncert, ki se priredi pred pričetkom turneje po državi. Govorilo se je tudi o štampiljkah, ki se naj naroče ter o polletnih poročilih upraviteljev. Štampiljke naroči sreski poglavar za vse šole, da bo enotno besedilo na njih; polletna poročila pa izdelajo upravitelji šole, ko dobe 1. br. »Osnovne Nastave« in navodilo.

Predavanje: Tov. ravnatelj Drago tin Kveder poda nato nekaj migljajev iz prakse za uspešno uvajanje učencev v vse vrste sklepnih računov za srednjo in višjo stopnjo osn. šole. S kredo v roki je pojasnjeval na tabli različne predvaje in primere, po katerih se učence usposobi, da samostojno rešujejo v šoli in v življenju razne vrste sklepnih računov. Tov. predsednik se je koncem izvajanj tov. predavatelju toplo zahvalil.

Delegati Na predlog tov. Jamška se volijo za pokrajinsko skupščino UJU v Šoštanju tovariši: Peček, Klenovšek in Baša. Za njih namestnike: Ana in Drago Hasl ter Luknarjeva. Za glavno skupščino UJU v Subotici je določen kot delegat tov. Šestan; njegov namestnik je tov. Edo Praprotnik.

Zborovanju je prisostvoval novoimenovani sreski nadzornik tov. Gorup. Po pozdravu tov. predsednika, ki mu je čestital k imenovanju ter mu zatrijeval, da bo učiteljstvo točno in vestno vršilo svoje dolžnosti, se je tovariš nadzornik zahvalil ter naglašal, da bo vsestransko pravičen ter da ostane dober tovariš; učiteljstvo pa naj izpolnjuje vse svoje poklicne dolžnosti.

Prihodnje zborovanje bo v soboto, dne 6. junija v Cirkovcih.

+ SAVINJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA VRANSKI OKRAJ je zborovalo dne 9. maja 1925 na Vranskem.

Tovariš predsednik je uvodoma pozdravil najpristrčneje navzoče članstvo (od 35 članov je bilo navzočih 28), predvsem še novodošlega tovariša Jarha iz Orle vasi. Do takrat ni bilo nobenih na novo došlih dopisov.

Tajnica prečita zapisnik o zadnjem zborovanju. Se odobri.

Slučajnost: Tovariš Zotter predlaga, da se naj dajo strelovski na šolah od strokovnjaka preiskati. Društvo se bo s prošnjo obrnilo do sreskega poglavarja, da izda tozadevni odlok. — Tovariš Sevnik predlaga, da se naj s prošno obrne do velikega župana in sreskega poglavarja za pripomoček okrajnim učiteljskim knjižnicam. — Tovariš Urek predlaga, da bi se naj posredovalo izdati seznam mladinskih knjig samo za osnovne šole. — Tovariš predsednik nasvetuje, da bi enciklopedijo kupila okrajna učiteljska knjižnica in jo posodila posameznim šolam.

Poslovil se je od našega društva tovariš Kramar, ki obhaja na Vidov dan 40-letnico svojega službovanja — in stopi v pokoi — v vzpodbudnih in ginljivih besedah.

Predavanje: Tovariš Zotter nas je zopet razveselil s prav zanimivim podavanjem o Stanku Vrazu. Njegovo predavanje je bilo podrobno, zato ga tokrat ni mogel dokončati in je obljubil to pri prihodnjem zborovanju dovršiti. Z ra-

dostnim ploskanjem so mu izrekli vsi navzoči zahvalo.

+ DOLNJELENDAVSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 9. maja 1925 v Turnišču z običajnim sporedom. Od 57 članov je bilo navzočih 40.

Ker je doseđani predsednik tovariš Gorišek odložil svoje mesto, je otvoril zborovanje podpredsednik tov. Cepuder.

Kot nadomestno moč v odbor se je izvolil tov. Štrekelj, nakar se je vršila volitev novega predsednika. Izvoljen je bil tov. Ljudevit Peternel.

Dopisi: Pri čitanju dopisa o naročitvi »Zvončka« se je sklenilo, da se posveti večja pozornost na to, da se čim več učencev naroči na njega.

Izvolil se je tudi »prosvetni odsek«, ki mu predseduje tov. Josip Birsa, tajnik mu je Josip Novak in odborniki Cepuder, Peternel, Žerjav, Berce in Preininger.

Predavanja: Imeli smo dvoje predavanj, in sicer: 1. Zgodovina vzgoje s posebnim ozirom na modroslovje. 2. Berce: O rokotvornem pouku.

Oba predavatelja sta žela splošno priznanje, posebno obilo zanimanja pa je vzbudilo predvajanje tov. Berceta, ki je vezal knjigo pred našimi očmi.

Prihodnje zborovanje se določi za mesec junij v Dolnje Lendavo.

Po izčrpanem dnevnem redu zaključil tov. predsednik zborovanje.

+ KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo v sredo, dne 20. maja 1925 ob 10. uri v šolskem poslopju v Moravčah. Od 80 članov jih je bilo navzočih 44.

Otvoritev in poročila. Tovariš predsednik Tomo Petrovec je pozdravil navzoče, otvoril zborovanje ter izrazil svoje veselje nad obilno udeležbo članstva na periferiji kamniškega okraja. Posebej je pozdravil oba navzoča šolska nadzornika, gg. Miroslava Pretnarja in Matko Kanteta. Ostro pa je žigosal one člane, ki se brez opravičbe ne udeležujejo zborovanj.

Nato so se prebrali došli dopisi in zapisnik zadnjega zborovanja se je vzela na znanje.

Volitev delegatov. Za pokrajinsko skupščino so določeni: predsednik društva Tomo Petrovec, njegov namestnik Miroslav Praprotnik, delegat Josip Makovec, njegova namestnica Marija Rupnikova. Državne skupščine v Subotici se udeleži kot delegat Anton Germek, njegov namestnik je Julij Cenčič.

Poverjenik za Slov. Šol. Matico je namestu odišlega tovariša Šmajdeka tovariš Julij Cenčič, šolski upravitelj v Kamniku.

Predlogi. Obravnavali so se predlogi, ki so na zadnjem zborovanju izpadli. Debatiralo se je o znižanju članarine ter se je sklenilo, da se bo o tem sklepalo na prihodnjem zborovanju, ko bo prisotna tudi tov. blagajničarka.

O prispevku poročenih učiteljic za UJU se je sklenilo, da se tozadevni predlog pošlje UJU poverjeništvu Ljubljana.

Slučajnosti. Tovariš Germek je predlagal, da se dotičnemu članu, ki se neopravičeno ne udeležuje zborovanj, naloži globa 25 Din, ki pripada v korist društveni blagajni. Po enkratnem neuspešnem tirjanju se ga izbriše iz imenika. Opravičijo: vreme, bolezen, velika oddaljenost, družinske razmere.

Narodno-prosvetni odsek se je konstituiral tako-le: Julij Mayer, predsednik; Anton Arrigler, referent; Ernest Tiran, Marija Rupnikova, Jelo Janežič, odborniki.

Sprejel se je predlog, da pristopijo vsi člani društva k narodno-prosvetnemu odseku.

Prihodnje zborovanje bo meseca junija v Domžalah.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj.

Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Proračun mladinskega lista „ZVONČKA“ za upravno leto 1925/26.

Tek. št.	Predmet	Izdatki		Prejemki	
		Din	Din	Din	Din
1.	Tisk lista 7000 izv. v obsegu 15 tisk. pol	104.080			
2.	2 umetniški prilogi	6.000			
3.	Klišeji	18.000			
4.	Nagrada za spise	10.000			
5.	Nagrada uredniku	6.000			
6.	Naslovi	5.000			
7.	Poštnine	4.000			
8.	Ostali stroški	4.000			
	izdatkov	157.080			
	6400 naročnikov à Din 25—				160.000
	Prejemki	160.000			
	Izdatki	157.080			
	Prebitek	2.920			

Račun UJU poverjeništvu Ljubljana za upr. leto 1924.

Prejemki.				Izdatki.					
	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	
1.			186090						65195
2.	Račun članarine								
	Račun naročnine:								
a)	Učiteljski Tovariš	8903	30						
b)	Popotnik	4096	50	12999	80				
3.	Račun inseratov			45954	50				
4.	Razna vplačila			13941	28				
5.	Račun obresti			465	21				
6.	Račun izposojil			2500					
7.	Račun preh. vplačil			57500					
			319450		79				319450
1.	Primanklj. konc. l. 1923								
2.	Račun upr. stroškov:								
a)	Poštnina	12340	94						
b)	Potnine	28821	—						
c)	Nagrade	9400	—						
d)	Članarina centrali v Beogradu	14500	—						
e)	Nabava nov. inventarja	6821	75						
f)	Razni upravni stroški	7607	06						79490
	Račun upnikov:	106489	50						170991
a)	Učiteljski tovariš	38460	—						2605
b)	Popotnik	26041	50						50
c)	Ostali upniki								—
4.	Razna izplačila								2500
5.	Račun izposojil								57500
6.	Račun preh. izplačil								1387
7.	Gotovina v blag. k. l. 1924								4324
8.	Saldo ček. rač. 1./I. 1925								48
									319450

Bilanca UJU poverjeništvu Ljubljana za 31. dec. 1924.

Aktiva.				Pasiva.					
	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	
1.									
a)	Rezervni sklad UJU	5702	18						
b)	Tiskovni fond UJU	127	86						
c)	Učiteljski sklad	122	70						
d)	Rezervni fond	9	96						
e)	Čekovni račun	4324	48						
f)	Upravništvo Uč. Tovariša	10	30	10297	48				
2.	Posojila zavodom			23650					
3.	Vrednostni papirji			3900					
4.	Delež:								
a)	Tvornica učil in šolskih potrebščin	1000	—						
b)	Učit. zdraviliški dom	1250	—						
c)	Učiteljska tiskarna	25	—						
d)	Hranilnica in posojilnica	12	50	2287	50				
5.	Dolžniki			31412	02				
6.	Inventar			8000	—				
7.	Gotovina v blag. k. l. 1924			1387	11				
			80334		11				80334
1.	Račun tiskarne:								
a)	Učiteljski Tovariš	24041	84						
b)	Popotnik	38120	03						62161
2.	Račun Zvončka								17222
3.	Dobiček								949
									80334

Račun mladinskega lista „Zvonček“ za upravno l. 1924.

Prejemki.				Izdatki.					
	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	
1.	Naročnina:								
	Račun blagajne	37492	74						
2.	Račun ček. zavoda	139443	29	176936	03				
									176936
1.	Račun tiskarne								104508
2.	Upravni stroški:								
	Poštnina	7817	70						
	Nagrade	20278	10						
	Nabava novega inventarja	6800	—						
	Klišeji, naslovi, tiskovine, knjige i. dr.	31905	74	66801	54				
3.	Prehodno izplačilo			1234					
4.	Gotovina koncem leta 1924			1261	18				
5.	Saldo ček. rač. 11. dec. 1924			3130	81				
									176936

Bilanca mladinskega lista „Zvonček“ za 31. dec. 1924.

Prejemki.				Izdatki.					
	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	
1.	Gotovina dne 31. dec. 1924			1261	18				
2.	Vloga na ček. zavodu			3130	81				
3.	Račun knjižnih terjatev	42614							
4.	Račun zaloge	33870		76484					
5.	Izguba			17222	51				
				98098	50				98098
1.	Račun tiskarne								98098

V Ljubljani, dne 31. decembra 1924.

Luka Jelenc, l. r. poverjenik.

Bogomir Fegic, l. r. blagajnik.

Pregledali in v redu našli, dne 25. junija 1925.

Nadzorni odbor:

Josip Rajšp, l. r.

Vita Zupančičeva, l. r.

Fr. Luznar, l. r.

Proračun UJU poverjeništvu LJUBLJANA za upravno leto 1926.

Tek. št.	Predmet	Izdatki		Prejemki	
		posam.	skupaj	posam.	skupaj
Izdatki:					
1.	A. Učiteljski Tovariš.				
a)	Tisk lista 52 števil v 3150 izv.	104.520			
b)	12 prilog Prosvete na dveh straneh v isti nakladi	12.060			
c)	Poštnina 52 štev. à Din 160—				